

Basisschool Het Talent

Beleidsplan Sociale Veiligheid, onderdeel van het veiligheidsplan

Basisschool Het Talent
Queenstraat 37B
6663HA Lent
024-3604332

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 De wet sociale veiligheid, sociale veiligheid in en rond de school.	3
Hoofdstuk 2 Actief sociaal veiligheidsbeleid (waaronder Positief Pedagogisch handelen).	4
2.1 De Visie van de school als uitgangspunt.....	4
2.2 De schoolpedagoog en de jeugdhulpverlener binnen de school	6
2.3 De interne contactpersoon.....	6
2.4 Het kind in beeld.....	6
Hoofdstuk 3 Monitoren van sociaal-emotionele ontwikkeling, welbevinden en ervaren/aantasten van de sociale, psychische en fysieke veiligheid.	8
3.1 Het voorkomen van pesten en het bieden van sociale veiligheid	8
3.2 Preventieve activiteiten.....	12
3.3 Wet Verplichte Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling, het gebruik van de meldcode.....	12
3.4 Concreet gedrag op overige onderscheiden terreinen.....	13
Hoofdstuk 4 Pestprotocol en coördinator pestbeleid.	15
4.1 Pesten, zowel direct als indirect via internet of social media, is een aantasting van de sociale, psychische en fysieke veiligheid.	15
4.2 Anti-pest coördinator binnen de school.....	15
Hoofdstuk 5 Omgaan met internet en social media	25
Hoofdstuk 6 Preventie seksuele intimidatie	26

Hoofdstuk 1 De wet sociale veiligheid, sociale veiligheid in en rond de school.

Een veilige omgeving is van groot belang voor kinderen om zich goed te kunnen ontwikkelen en te kunnen leren. De Wet sociale veiligheid op school biedt kaders voor de veiligheid in algemene zin en iedere school is verplicht een veiligheidsplan te hebben. Scholen krijgen steeds meer te maken met complexe maatschappelijke problemen zoals (online) pesten, agressie, discriminatie, seksueel grensoverschrijdend gedrag, kindermishandeling en huiselijk geweld, radicalisering en antisemitisme.

Schoolbesturen zijn met de Wet sociale veiligheid op school verplicht tot het voeren van een sociaal veiligheidsbeleid, het beleggen van een aantal taken bij een persoon (coördineren pestbeleid en fungeren als aanspreekpunt) en het monitoren van de sociale veiligheid van kinderen waaronder het welbevinden van kinderen.

Ook zijn alle professionals vanuit de Wet Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling verplicht een meldcode te gebruiken bij vermoedens van een onveilige thuissituatie.

De PO-Raad wil dat scholen werken aan sociale veiligheid op een manier die past bij hun visie en die tegemoetkomt aan vragen die spelen in de lokale situatie.

Wij, basisschool Het Talent, hebben een beleid tegen pesten en hebben al goed zicht op het welbevinden van onze kinderen.

Vanuit de Wet Sociale Veiligheid voldoen we aan de volgende criteria:

- We zijn in bezit van een Sociaal veiligheidsbeleid, een schoolveiligheidsplan, een pestprotocol en een protocol meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling
- De aanwezigheid van een anti-pestcoördinator die niet alleen coördineert maar ook fungeert als aanspreekpunt. Zij is zichtbaar zowel in de school als op onze website.
- Jaarlijkse monitoring van de sociale veiligheid onder kinderen uit spil 21 t/m 24.

In de volgende hoofdstukken beschrijven we onze visie, onze preventiemaatregelen, ons pestprotocol, hoe we omgaan met internet en social media en wat we doen om seksuele intimidatie te voorkomen.

In de bijlagen zitten de verschillende protocollen. Daarnaast worden zaken hieromtrent vermeld in onze schoolgids en zijn ze te vinden op onze website

www.het-talent.nl

Hoofdstuk 2 Actief sociaal veiligheidsbeleid (waaronder Positief Pedagogisch handelen).

Visie, doelen en uitgangspunten van de school.

2.1 De visie van de school als uitgangspunt.

Uitgangspunt voor het beleid inzake sociale veiligheid op onze school is het realiseren van sociale, en pedagogische kenmerken en processen binnen de verschillende groepen (op het niveau van de mentorgroep, op competentie, de unit en de school).

Dit komt tot uiting in de sfeer van o.a. veiligheid, vertrouwen, openheid en eerlijkheid. Voor een positieve ontwikkeling van alle kinderen en jongeren is een goede pedagogische basisstructuur nodig, met een veelzijdig en stimulerend ontwikkelingsaanbod.

Dit doel is gefundeerd op een gemeenschappelijke visie. Deze kan op verschillende manieren verwoord worden, onder andere:

- De pedagogisch-didactische kernstructuur (Mooij, 2001) geeft, in samenhang met de inzichten van Stevens (NIVOZ), betreffende de drieslag relatie, competentie en autonomie. Het werkproces uit zich in het werken vanuit beginkenmerken binnen passende speelleerstoflijnen waarin evaluatie is opgenomen.
- Stubbé spreekt van de drie R's (Richting, Ruimte, Ruggensteun) om zo goed mogelijk tegemoet te komen aan de behoeftes van het kind om een optimaal leerproces te bereiken.

Uitgaande van het bovenstaande komen we tot meer concrete formuleringen.

Bij het omgaan met kinderen onderscheiden we twee bewegingen:

1. Kindergerichte omgang -> naar het kind toe: de kennis van en de communicatie met het kind.
Visie: Je mag zijn wie je bent, je voelt je geaccepteerd en gewaardeerd.
Visie: We erkennen dat er verschillen tussen kinderen zijn en gaan uit van de eigen beginsituatie
2. Ontwikkelingsgerichte omgang -> van het kind af: het kind professioneel en verantwoord, gaandeweg loslaten: een interactie gericht op talenten.
Visie: Kinderen zijn in interactie met hun omgeving en regisseur van hun eigen leerproces.

Wat kinderen leren:

Visie: Kinderen leren vaardigheden en kennis in functioneel verband.

Visie: Ontwikkeling is een toenemend, zelfverantwoordelijk proces.

Hoe kinderen leren:

Visie: Kinderen leren zowel binnen als buiten de school. We leren daar en van diegene waar dit het meest optimaal is. Het leren is geen individueel proces, maar een leren van en met elkaar.

Visie: Ouders zijn de belangrijkste kind kenners.

Visie: Uitgaan van de talenten van kinderen.

Vanuit deze visie willen we de kinderen actief aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor elkaar, hun omgeving en de samenleving. We besteden aandacht aan basale sociale-emotionele en burgerschapscompetenties die wenselijk zijn in een democratische samenleving zoals:

- je verplaatsen in een ander
- met elkaar beslissingen nemen
- openstaan voor verschillen tussen mensen
- constructief conflicten oplossen
- omgangsvaardigheden en verantwoordelijkheid nemen voor de gemeenschap

Wij willen kinderen op onze school zich niet alleen optimaal laten ontwikkelen in de vakken zoals taal en rekenen, maar wij willen ook een bijdrage leveren aan de sociale en maatschappelijke vorming van kinderen. Zodat ze op hun beurt een bijdrage aan de samenleving zullen leveren. Met elke generatie vormen we immers opnieuw onze samenleving.

Onze school dient ook een school te zijn waar álle kinderen zichzelf kunnen zijn en zich veilig en prettig voelen. Alleen dan kunnen ze leren. Dat is de reden dat de focus ligt op het scheppen van een goed pedagogisch klimaat waarin we sociale veiligheid bevorderen en ongewenst gedrag, zoals pesten, voorkomen.

De opzet van een gezond pedagogisch klimaat bestaat uit drie dimensies:

- Relatie ('Ik hoor er bij'), kinderen krijgen waardering om wie ze zijn
- Competentie ('Ik kan het'), kinderen hebben vertrouwen en plezier in hun eigen kunnen
- Autonomie ('Ik kan het zelf'), kinderen krijgen de zelfstandigheid om taken zelf te verrichten

In het contact dat de mentor met de kinderen onderhoudt, is het belangrijk dat hij zich sterk maakt voor deze drie basisbehoeften. Dat kan hij op een praktische manier doen. Zo betekent aandacht voor relatie dat een mentor aan een leerling laat weten dat hij wil luisteren, dat hij de tijd neemt voor interactie, dat hij belangstelling toont voor de achtergrond van de leerling, dat hij afspraken nakomt en dat hij zorgvuldig omgaat met vertrouwelijke informatie. Een goed pedagogisch klimaat wordt in grote mate bepaald door relaties.

Als het gaat om aandacht voor competentie dan geeft de mentor actief beurten aan alle kinderen, geeft hen ruimte om te verschillen in werk- en leerstijl en stelt vragen waardoor kinderen gaan reflecteren op hun eigen handelen.

Een mentor die aandacht heeft voor autonomie van de leerling geeft de leerling echt de keuze om zelf te bepalen welke taken hij maakt en hoe hij dat doet, hij vertrouwt een aantal organisatorische zaken ook toe aan de kinderen, hij waardeert eigen initiatief en doet iets met deze initiatieven en eigen ideeën van kinderen en hij daagt kinderen uit om eigen oplossingen te bedenken.

2.2 De schoolpedagoog en de jeugdhulpverlener binnen de school

De school heeft een schoolpedagoog in dienst passend bij de visie van de school. Daarnaast is er een jeugdhulpverlener (onder andere vanuit DSAV) die actief gericht is op de 0-7 jarigen. De werkzaamheden die voortvloeien uit haar taak zijn gericht op preventie.

2.3 De interne contactpersoon

Indien er sprake is van ernstige klachten, een vorm van machtsmisbruik, seksuele intimidatie, discriminatie, agressie, geweld en pesten, kunnen ouders een beroep doen op de interne contactpersoon (de vertrouwenspersoon), die naar hun verhaal zal luisteren. Bij ernstige klachten komt de school direct in actie. Alle medewerkers zijn verplicht om ernstige incidenten te melden bij de directie die vervolgens beslist om al dan niet aangifte te doen bij de politie. Dit betekent niet dat de actie altijd zichtbaar is voor anderen. Soms is het goed op een andere wijze te handelen dan openheid van zaken te geven. Ouders kunnen ook contact opnemen met de externe vertrouwenspersoon. Zij hebben een beroepsgeheim. Dat kan belangrijk zijn als zij met iemand in vertrouwen willen praten over erg moeilijke persoonlijke situaties. Ook kinderen kunnen met vragen en problemen die ze niet thuis, of met de eigen mentor kunnen (of willen) bespreken terecht bij de interne of externe vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon wijst eventueel de weg naar instanties voor verdere hulp.

2.4 Het kind in beeld

De analyse

De mentoren en de onderwijskundig directeur analyseren systematisch de ontwikkelingen van de kinderen.

- Op vaste tijden (driemaal maal per jaar) worden alle kinderen uit een unit besproken met mentoren en unitregisseurs uit de unit.
- Uitslagen signaleringslijsten worden tussentijds besproken na afname.
- Opvallende conclusies worden besproken de schoolpedagoog en directeur.
- Indien nodig worden externen erbij betrokken.

De input voor de besprekingen is afkomstig uit:

- Observatie van het kind in verschillende situaties
- Portfoliogesprek over o.a. welbevinden tussen mentor en kind
- Vragenlijst over sociale veiligheidsbeleving en welbevinden.
- Evaluatie onderdeel sociaal emotionele ontwikkeling.
- Informatie uit het volgsysteem Looqin.
- Ontwikkelgesprekken; kind-ouder(s)-mentor
- Zelfinzicht instrument Isself spil 21-24

De acties:

Na het signaleren en analyseren kennen we de volgende acties:

- Na afname van volgsysteem Loqin maken we een analyse van de groep en kindniveau: welke interventies zijn nodig ter verbetering en welke interventies werken positief en moeten we handhaven en/of uitbreiden?

- Na de afname van de vragenlijsten maken we een school brede analyse; is er sprake van een negatieve of een positieve ontwikkeling? Zo ja, hoe komt dat? Welke interventies zijn nodig op het gebied van de beleving/aantasting van veiligheid (zoals pesten) en welbevinden op kind en groepsniveau
- De ingevulde lself wordt besproken met kind en mentor. Welke interventies zijn nodig ter verbetering en welke interventies werken positief en moeten we handhaven of uitbreiden.
- Portfoliogesprek en ontwikkelgesprek kunnen aanleiding zijn om tot actie over te gaan zowel op school als thuis. Welke interventies zijn nodig ter verbetering en welke interventies werken positief en moeten we handhaven of uitbreiden?

De evaluatie

- Acties en afspraken worden vastgelegd in de kindunitrol, gespreksverslagen en indien nodig handelingsplannen.

Regelmatig worden in de unit of buiten de unit met betrokkenen de acties geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.

Hoofdstuk 3 Monitoren van sociaal-emotionele ontwikkeling, welbevinden en ervaren/aantasten van de sociale, psychische en fysieke veiligheid.

3.1 Het voorkomen van pesten en het bieden van sociale veiligheid

Zoals we al aangaven leggen we onze visie als fundament voor een sterk tegenwicht tegen pestgedrag. We noemen een paar belangrijke elementen als het gaat om het voorkomen van pesten.

Uitdragen van een positieve sociale en morele norm

Gedrag wordt voor een groot deel bepaald door de sociale norm in de omgeving. Kinderen zijn gevoelig voor de vraag: 'wat wordt er hier van mij verwacht?' Om positief gedrag van kinderen te stimuleren willen we expliciet een positieve sociale en morele norm uitdragen. Dit doen we onder andere door:

- De positieve wijze waarop alle personeelsleden kinderen aanspreken
- Directe correctie van gedrag van kinderen dat haaks staat op de norm

De unit en school:

We willen alle kinderen het gevoel geven dat ze onderdeel zijn van de leefgemeenschap die de school en de mentorgroep vormen, dat hun aanwezigheid 'verschil maakt' en dat de groep of de school minder leuk zijn als hij of zij er niet bij is. Dit doen we onder andere door kinderen veel te laten samenwerken met verschillende kinderen (met behulp van coöperatieve werkvormen), door samen omgangsafspraken te maken, samen te bedenken welke taken er in de groep zijn en die met elkaar verdelen, of als groep presentaties voor andere units te verzorgen (OGO). In het begin van het schooljaar besteden we veel aandacht aan de vorming van een positieve groep in alle mentorgroepen in alle units.

Investeren in de relatie met de kinderen

We vinden het heel belangrijk dat alle kinderen een goede relatie hebben met hun eigen mentor. Dat is een belangrijke voorwaarde voor een gevoel van veiligheid. De mentoren investeren in het leren kennen van de eigen kinderen en in de onderlinge relatie. Ieder kind moet voelen dat het ertoe doet, dat de mentor het fijn vindt dat hij of zij er vandaag weer is. Alle mentoren hebben persoonlijk contact hoog in het vaandel en voeren met regelmaat een gesprekje over persoonlijke zaken als: dingen waar ze tegenop zien, die ze leuk vinden of spannend, hoe het thuis gaat en wat ze graag doen na schooltijd.

Juist vanwege het belang van een goede relatie en veiligheid hebben we als school de keuze gemaakt het buitenlopen en eten met kinderen intern te verzorgen.

Kinderen worden medeverantwoordelijk

Als de groep een gemeenschap is, dan voelen kinderen zich betrokken bij en medeverantwoordelijk voor wat er gebeurt in de groep. Bij ons op school krijgen kinderen een stem. Ze zullen zich eerder verantwoordelijk voelen als ze ook echt mogen meedenken en als ze serieus worden genomen.

Dit alles sluit naadloos aan bij onze OGO-principes.

Complimenten

We streven dus naar een positief sociaal klimaat, waarin ieder kind zich veilig voelt, waarin respect is voor elkaar en waarin iedereen makkelijk samenwerkt met iedereen. Een op het eerste gezicht eenvoudig, maar zeer belangrijk middel om hiertoe te komen is het geven van 'opstekers', of complimenten.

Kinderen hebben de neiging om de negatieve gedragingen te benoemen, en het positieve als vanzelfsprekend te beschouwen. Door voortdurend positief en oplossingsgericht kinderen te benaderen creëren we een cultuur en een klimaat waarin kinderen zich gehoord en gezien voelen, zich gewaardeerd weten, het gevoel hebben dat het ertoe doet dat ze er zijn.

Een grondwet: basisregels in de school

Pesten lijkt vaker voor te komen in een weinig gestructureerde omgeving en in een omgeving waar kinderen onvoldoende voelen wat de sociale norm is. Duidelijke regels in de groep en in de school zijn dus van belang. Bij ons op school hebben we een set basisregels die vervolgens uitgewerkt kunnen worden in concrete verwachtingen ten aanzien van het gedrag.

Die regels komen voort uit onze pedagogische doelstellingen (de belangrijkste waarden) van de school. De kinderen kunnen:

- op een democratische manier gezamenlijk besluiten nemen;
- conflicten constructief oplossen;
- zich zorgzaam en verantwoordelijk opstellen ten aanzien van de gemeenschap;
- openstaan voor verschillen tussen mensen.

Onze basisregels luiden:

- wij zorgen ervoor dat iedereen erbij hoort
- wij zorgen ervoor dat iedereen zich veilig voelt en zichzelf kan zijn
- wij lossen conflicten samen op
- wij helpen elkaar
- wij dragen allemaal een steentje bij

Het handhaven van regels vraagt ook iets aan gedrag van de mentor (of andere volwassenen in de school):

- modelgedrag vertonen;
- kinderen herinneren aan de regel;
- kinderen bevragen als ze zich toch niet aan de regel houden en een opsteker geven als ze het vervolgens wel doen;
- kinderen aanspreken die zich niet aan de regel houden.

Van de basisprincipes naar groepsregels en omgangsafspraken

We introduceren in de eerste periode van het nieuwe schooljaar onze principes op een gezamenlijke bijeenkomst, zowel aan nieuwe als aan andere ouders tijdens de unitjaaropening. Zo wordt meteen aan het begin van het schooljaar de trend gezet: 'Zo doen we het hier op school! '.

Deze principes vormen een soort 'kapstok' waaraan de groepsregels worden 'opgehangen'.

In de seo-lessen wordt samen met de kinderen gesproken over de eigen groepsregels en de omgangsafspraken die elke groep met elkaar wil maken om ervoor te zorgen dat het voor iedereen in de groep prettig en veilig is.

Bij het overtreden van de regels horen consequenties

Het uitgangspunt is het afspreken van zinvolle consequenties die leiden tot verandering van gedrag. We houden rekening met de behoefte van het kind aan relatie, autonomie en competentie:

- **Relatie:** we spreken het kind individueel aan, op zo'n manier dat de relatie niet verbroken is. We laten zien dat het om het gedrag gaat en niet om de persoon. We helpen hem of haar de fout te herstellen.
- **Autonomie:** We zorgen ervoor dat het kind mede-eigenaar wordt van het probleem, van het vinden van een oplossing, het maken van een plan en het uitvoeren van dat plan. ('Wat heb je bedacht om dit te gaan oplossen?')
- **Competentie:** We gaan ervan uit dat het kind zelf met een goede oplossing komt en die ook uitvoert. En we laten onze waardering blijken als dat lukt.

Toezicht bij ons op school

Het houden van toezicht is van groot belang wanneer we willen werken aan de veiligheid binnen de school. Kinderen houden zich niet vanzelfsprekend aan regels en zijn geneigd grenzen te verkennen. Ze hebben het nodig dat die grenzen worden aangegeven door volwassenen.

De risicovolle periodes op een schooldag zijn de overgangen van bijvoorbeeld de groep naar het gymlokaal of naar het schoolplein, de pauzes op het plein en de tijdstippen vlak voor of vlak na het begin van de school. Wij hebben met ons team duidelijke afspraken gemaakt rondom het toezicht op verschillende plekken gebeurtenissen:

Bij het in- en uitgaan van de school

We vinden het belangrijk dat de kinderen, de ouders en andere bezoekers zich welkom voelen in onze school. Het in- en uitgaan van de school is een uitgelezen kans om op een ontspannen manier contact te maken met kinderen én ouders uit verschillende groepen.

- Tien minuten voor de schoolbel gaat is de mentor in de groep om kinderen welkom te heten.
- Er wordt op een vriendelijke doch duidelijke manier omgegaan met telaarcomers. Hier zijn afspraken over gemaakt (zie protocol leerplicht).
- Na 14.15 uur lopen er elke dag mentoren of andere professionals mee naar buiten om de veiligheid te bewaken.

Bij gymnastiek

- We lopen op een afgesproken manier naar de gymzaal en terug naar de school.
- In de kleedkamers gedragen we ons volgens afgesproken regels.
- De vakmentor gym verwelkomt de kinderen in de gymzaal.
- Conflict lossen we met elkaar op.

Op de gang

- We lopen rustig op een gang.
- We gaan via afgesproken routes naar de gymzaal, naar de groep en/of weer naar buiten.

Actief burgerschap.

Burgerschapsvorming is opgezet als algemene taak voor de school. Bij burgerschapsvorming zijn vooral houdingen en vaardigheden van belang. Het accent bij burgerschap ligt op het gebruiken van de school als oefenplaats: het oefenen van democratische principes in de groep en op school, het bijdragen door kinderen aan de kwaliteit van de school door ze verantwoordelijkheden en ruimte voor initiatieven te geven. Leren door te doen dus.

Onderdelen van burgerschapsvorming komen in een vak, leergebied of OGO-thema aan de orde. Bijvoorbeeld: debatteren bij taal; kennismaken met diverse religies bij thema ik-jij wij, het ontstaan van de democratie bij geschiedenis en de rol van de media.

Volledigheidshalve gaat het om actief burgerschap en sociale integratie. Centraal daarbij staat het actief meedoen aan de samenleving, een deel van die samenleving te willen zijn en er een positieve bijdrage aan te leveren. Er zijn drie domeinen van burgerschap uitgewerkt, die samen de kern van burgerschap vormen:

Democratie: een manier om verschillende opvattingen en belangen bij elkaar te brengen en op vreedzame wijze tot oplossingen te laten komen.

Participatie: het tonen van verantwoordelijkheid voor de eigen leefomgeving door er een bijdrage aan te leveren.

Identiteit: het eigen waardesysteem van waaruit iemand handelt in de publieke ruimte, zoals de school: wat is belangrijk genoeg om energie in te steken, welke idealen heeft iemand?

We werken samen met kinderen aan een school

- Waar kinderen een stem hebben;
- Die een oefenplaats is voor volwaardig burgerschap;
- Waar sprake is van minder conflicten en ordeverstoring;
- Met betere relaties binnen de groep;
- Waar sociale competentie vergroot wordt;
- Waar kinderen zich verantwoordelijk voelen voor het klimaat in de groep en de school.

Kinderen krijgen verantwoordelijkheden, in de groep én in de school. Kinderen leren zo, door te doen, allerlei vaardigheden die ze nodig hebben als toekomstig burger in onze democratische samenleving. De groep en de school worden een oefenplaats voor actief en democratisch burgerschap.

Het gedrag en de eigen verantwoordelijkheid van het kind is een centraal thema. Voor kinderen die extra hulp nodig hebben maken we gebruik van de experts buiten de groep en programma's zoals o.a. sociale vaardigheidstraining en Kids Skills (zie preventieve activiteiten).

3.2 Preventieve activiteiten

Op onze school is een aantal activiteiten waarmee we op een preventieve manier aan de slag gaan met allerlei hulpvragen op het gebied van het sociale en emotionele welbevinden van onze kinderen. De schoolpedagoog die o.a. medeverantwoordelijk is voor het pedagogisch klimaat en de monitoring, voert de volgende trainingen en activiteiten uit of draagt zorg voor de inzet en uitvoering van deze trainingen en activiteiten:

- Seo werkgroep
- Sociale vaardigheidstrainingen
- Faalangstreductietrainingen
- Rots en water training
- Groepsbegeleiding kinderen van gescheiden ouders
- Rouwverwerking
- Begeleiding kinderen die een risicofactor met zich meedragen vanuit de thuissituatie
- Kids skills
- Huis van Axen
- Thema-avonden voor ouders in de wijk
- Optimaliseren en up to date houden alle protocollen die te maken hebben met sociale veiligheid en welbevinden van de kinderen
- GroepsGeluk.

Daarnaast traint zij de mentoren (train de trainers) op houding en vaardigheden die nodig zijn voor het positief pedagogisch handelen.

3.3 Wet Verplichte Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling, het gebruik van de meldcode

Vanaf 1 juli 2013 is de wet Meldcode in werking getreden. In het kader van kwaliteitszorg, wordt de plicht opgelegd om een meldcode te hanteren voor huiselijk geweld en kindermishandeling, daaronder ook begrepen seksueel geweld, vrouwelijke genitale verminking (ook wel genoemd meisjesbesnijdenis) en eer gerelateerd geweld.

De meldcode geldt voor organisaties en zelfstandige medewerkers in de gezondheidszorg, **onderwijs**, kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg, justitie en politie. Wij stellen als organisatie in de sector onderwijs de meldcode voor onze personeelsleden en medewerkers vast en we voeren onze taak om de kennis en het gebruik van de meldcode te bevorderen uit.

In september 2018 is er een brief gekomen vanuit het ministerie van VWS met de mededeling dat het Besluit verplichte meldcode per januari 2019 verandert. Het wordt een professionele norm om een melding te doen bij Veilig Thuis als er vermoedens zijn van ernstig huiselijk geweld of ernstige kindermishandeling, door professionals vertaald in vermoedens van acute en structurele onveiligheid.

We gebruiken een afwegingskader in de meldcode om te bepalen of daar sprake van is.

De veranderingen naar een verbeterde meldcode waar bovenstaande brief naar verwijst zijn toegepast in de onderhavige Wet Verplichte Meldcode van Het Talent.

In het kader van haar toezichthoudende taak zal de Inspectie van het Onderwijs toezicht houden op de naleving van de Wet verplichte meldcode scholen op punten bevragen om te bepalen of zij voldoen aan hun plicht met betrekking tot de meldcode:

- het beschikken over een meldcode,
- het afwegingskader
- de randvoorwaarden voor toepassing ervan,
- de feitelijke toepassing van de meldcode.

We nemen bij deze meldcode de volgende zaken in aanmerking:

- de Wet maatschappelijke ondersteuning;
- de Wet op de jeugdzorg;
- de Wet bescherming persoonsgegevens;
- de Wet op het primair onderwijs;

Zie protocol wet verplichte meldcode op de L-schijf voor de verdere details.

In iedere unit is zichtbaar een poster opgehangen met informatie over wat kindermishandeling is en met wie je het bespreekbaar kan maken. Hier hangen ook de rechten van een kind.

Daarnaast is er een sticker geplakt en naam en bereikbaarheid van de anti pest coördinator.

3.4 Concreet gedrag op overige onderscheiden terreinen.

Racisme en discriminatie

Wij leven in een multiculturele samenleving. Dit houdt in dat verschillende groepen uit onze samenleving hun eigen volkscultuur hebben. Iedere groep heeft zijn eigen aard: huidkleur, levensovertuiging, volksgewoonten zoals kleding en voedsel enz. De algemeen toepasbare normen zijn:

- De medewerker behandelt alle kinderen en hun ouders gelijkwaardig.
- De medewerker gebruikt geen racistische en/of discriminerende taal.
- De medewerker draagt er zorg voor dat er in zijn/haar lokaal geen racistische of discriminerende teksten en/of afbeeldingen voorkomen op posters, in schoolkrant, te gebruiken boeken e.d.
- De medewerker ziet erop toe dat kinderen en ouders ten opzichte van medekinderen en hun ouders geen racistische of discriminerende houding aannemen in taal en gedrag.
- De behandeling van gesignaleerde racistische/discriminerende taal en/of gedragingen gebeurt in overeenstemming met de procedure, zoals die is beschreven bij pesten.
- De medewerker neemt duidelijk afstand van racistisch/discriminerend gedrag van collega's, ouders en andere volwassenen binnen de school. Hij/zij maakt dit ook kenbaar.

Lichamelijk geweld

Bij dit onderwerp hanteren we de regel dat binnen de schoolpoorten iedere vorm van lichamelijk geweld, zowel door volwassenen als door kinderen zoveel mogelijk wordt voorkomen en niet wordt getolereerd.

In de relatie volwassene - kind:

- Lichamelijk geweld is niet toegestaan. Bij overtreding van bovenstaande regel door een emotionele reactie deelt de mentor dit mee aan de directie. Daarna neemt de mentor of de directie zo snel mogelijk contact op met de ouders/verzorgers om het gebeurde te melden en uit te leggen. Directie voert een gesprek met ouders en gaat over tot een sanctie. Directie draagt zorg voor de mentor en stelt vast wat de mentor nodig heeft. Het incident wordt vastgelegd in het document incidentregistratie wat op school aanwezig is en waar een afschrift van wordt opgestuurd naar stichting Conexus.
- Bij lichamelijk geweld door een volwassen persoon, niet zijnde een medewerker, toegebracht aan een kind, wordt dit gemeld bij de directeur. Die tracht te bemiddelen tussen betrokken partijen, schakelt een passende instantie in en gaat over tot uitvoeren van een maatregel.

In de relatie kind-kind: Zie bij pesten.

Als de veiligheid van mentoren en/of kinderen door het gedrag van ouders en/of kinderen niet langer gegarandeerd kan worden, kan dit reden zijn tot schorsing en mogelijk ook verwijdering van het kind (of meerdere kinderen) van de betreffende ouders en/of kan ouders de toegang tot het schoolterrein worden ontzegd. Dit alles is te vinden in ons protocol "Time-out, Schorsing en Verwijdering". Het is kinderen verboden zaken mee te brengen waarmee anderen kunnen worden verwond (te denken valt aan: zakmessen, voorwerpen verboden bij de wet, vuurwerk, aanstekers, lucifers etc.).

Hoofdstuk 4 Pestprotocol en coördinator pestbeleid.

4.1 Pesten, zowel direct als indirect via internet of social media, is een aantasting van de sociale, psychische en fysieke veiligheid.

Er rouleren tal van definities om aan te geven wat onder pesten verstaan wordt. De definitie die wij hanteren is die van Dan Olweus (*Treiteren op school*, 1992):

"Een persoon wordt getreiterd of gepest als hij of zij herhaaldelijk en langdurig blootstaat aan negatieve handelingen verricht door een of meerdere personen. Er is sprake van een verstoord machtsverhouding, een ongelijke machtsrelatie"

In zijn boek zegt Dan Olweus (1992) verder: "Een kind wordt gepest of tot slachtoffer gemaakt als hij of zij herhaaldelijk en gedurende enige tijd blootgesteld wordt aan negatieve acties door een of meer anderen. Er is dan sprake van een ongelijkwaardige relatie in het nadeel van het slachtoffer. Dit kan leiden tot verstrekende gevolgen in het leven van het slachtoffer. We spreken van een negatieve actie, als iemand met opzet een ander schade of ongemak toebrengt of daar een poging toe doet. Deze negatieve acties kunnen o.a. plaatsvinden in de vorm van:

- fysiek contact
- verbaal of non-verbaal contact
- door iemand buiten de groep te sluiten

4.2 Anti-pest coördinator binnen de school

Van scholen wordt verwacht dat ze een teamlid belasten met de taak om het beleid ten aanzien van pesten te coördineren, die tevens als aanspreekpunt in het kader van pesten fungeert. Wij kiezen ervoor om deze taak mee te nemen in het bredere perspectief van de pedagogische opdracht van de school, en de domeinen van sociale competentie en burgerschapsvorming.

Er is een anti-pest coördinator aangesteld binnen onze school. Alle kinderen worden regelmatig (1x per jaar) geïnformeerd over de taak en rol van de anti pest coördinator. In iedere unit is de anti pest coördinator zichtbaar opgehangen met foto en wijze van bereikbaarheid. Tevens is de anti pest coördinator vindbaar voor ouders op de website en schoolgidsbijlage.

Op onze school is de vertrouwenspersoon en de anti-pest coördinator één persoon.

Taken coördineren anti-pestbeleid

De anti-pest coördinator is (mede)verantwoordelijk voor schoolveiligheidsbeleid

- Zorgt dat schoolveiligheid (en specifiek pesten) regelmatig op de agenda staat.
- Zorgt voor de ontwikkeling van schoolregels en afspraken (over pesten)
- Zorgt dat schoolregels leven binnen de school.
- Zorgt dat er op school een anti-pestprotocol is.
- Zorgt dat er een sanctiebeleid is.

- Zorgt dat preventieve maatregelen worden genomen om de veiligheid op school vergroten.

De anti-pest coördinator is een klankbord voor kinderen, ouders en onderwijspersoneel en

- Zorgt dat schoolregels en afspraken over pesten, het anti-pestprotocol en het sanctiebeleid bij iedereen bekend is.
- Zorgt dat kinderen en ouders weten wie het aanspreekpunt bij pesten is op school en wie het anti-pestbeleid coördineert.
- Zorgt dat mentoren weten hoe te handelen in een peestsituatie.
- Zorgt dat er actuele kennis is bij iedereen in het team over pesten en groepsprocessen.
- Beantwoord vragen van mentoren over de aanpak van pesten en geeft advies over de aanpak van een peestsituatie in de groep.
- Informeert en adviseert over het inzetten en gebruik van anti-pestprogramma's en thema onderwerpen over pesten.

De anti-pest coördinator heeft zicht op de beleving van veiligheid, de incidenten en de mogelijke risico's

- Zorgen dat (pest)incidenten geregistreerd worden.
- Zorgen dat de verplichte monitoring van de veiligheidsbeleving van kinderen wordt uitgevoerd. Op de hoogte is van meldingen en incidenten die bij het aanspreekpunt pesten binnenkomen.
- In kaart brengen van risico's en onveiligheid aan de hand van incidenten en monitoring.
- Preventieve maatregelen voeren naar aanleiding van onveilige situaties en pestincidenten.

Omdat deze taken rond het coördineren van anti-pestbeleid niet door een leidinggevende worden uitgevoerd is beleidsadvisering een bijkomende taak.

Diegene die het antipestbeleid coördineert brengt dan beleidsadviezen uit aan de schoolleiding gericht op het vergroten van de veiligheid op school.

De taken van een 'antipestcoördinator' zijn op onze school opgenomen in de taken van de vakgroep Sociaal emotionele ontwikkeling (SEO).

In de taakomschrijving van de SEO-werkgroep worden de volgende aspecten vorm gegeven:

- Ontwikkelen, actualiseren en levend houden van beleidsplan sociale veiligheid, kwaliteitskaart en PDCA-cyclus.
- Adviseren bij de keuze, aanpak en implementatie van nieuwe methodes en/of materialen of software op het terrein van burgerschap.
- Draagt bij aan de versterking van de inhoudelijke kennis en didactiek in het team op het vakgebied.
- Bewaken van de kwaliteit van de uitvoering van de basisregels, SEO agenderen in de teamvergaderingen. Waar het gezamenlijk leren van ervaringen en dialoog voeren een plek krijgt (leeftijdsadequaat gedrag en ondersteuning of acceptatie)
- Coachen nieuwe mentoren.
- Zorg dragen voor de zichtbaarheid van de anti pestcoördinator in de school als wel op de website.

Directie draagt er zorg voor dat het beleidsplan sociale veiligheid een systematische plek krijgt in onze jaarcyclus. Waarbij het 2 keer per jaar in het team zal worden besproken en 1 keer per jaar in de MR.

Tevens draagt de directie zorg voor het monitoren van de sociale veiligheid voor kinderen (jaarlijks), ouders (1x in de 4 jaar) en personeelsleden (tweejaarlijks) d.m.v. vragenlijsten.

Tevens zijn er stichting-breed protocollen in relatie tot sociale veiligheid. Deze zijn te vinden in het digitale systeem van veiligheidsprotocollen van Conexus.

Pest incidenten worden middels een daarvoor opgesteld document geregistreerd met de daarbij geformuleerde acties en resultaten.

Signalering

Het is van belang om potentiële pesters vroegtijdig op te sporen. Al op jonge leeftijd springen sommige kinderen er wat dit betreft in negatieve zin tussen uit.

Het is van belang om de problematiek van het pesten te onderkennen; niet doen alsof er niets aan de hand is. In feite krijgt de pester daardoor het signaal om zijn gang te kunnen gaan, op zijn gedrag staan dan immers geen sancties.

De pester leert bij onderkenning van het probleem ook een gedragsvorm aan, die hij later ook met andere mensen in andere situaties zal toepassen. Bij negeren van het probleem kunnen de overige klasgenoten zich schuldig gaan voelen; zij accepteren in feite dat een klasgenoot wordt vernederd, zij doen er niets aan om een einde te maken aan deze vervelende situatie. Ze kunnen ook gaan denken dat het nu eenmaal normaal is dat er iemand de zondebok is in de groep. Of ze kunnen hun opgelopen frustratie gaan afreageren op een ander kind in de groep waardoor het probleem escaleert en het groepsklimaat verslechtert. Tot slot is het van belang dat de mentor zicht heeft op de oorzaak van het pestgedrag.

Een samenhangende aanpak biedt de beste garantie voor succes!

Signalen van pesten

Het gepeste kind:

- Gaat niet graag naar school
- Gaat contacten met andere kinderen uit de weg
- Presteert onder zijn/haar niveau
- Is angstig. Kan moeilijk voor zichzelf opkomen
- Het kind wordt niet door andere kinderen gevraagd b.v. verjaardag
- Eigendommen worden vernield of kwijtgeraakt
- Het kind geeft zelf aan gepest te worden
- Het kind durft niet van huis naar school te lopen
- Het kind wordt uitgescholden
- Het kind wordt fysiek geweld aangedaan
- Het kind wordt overdreven geïmiteerd

De pester:

- Wil op de voorgrond treden ten koste van andere kinderen
- Heeft snel ruzie
- Kan moeilijk samenwerken
- Lukt andere kinderen uit
- Houdt weinig rekening met andere kinderen

De groep

- Er gebeuren dingen waar niet goed een vinger op te leggen is
- De sfeer is niet prettig, druk, geheimzinnig
- De groep vraagt veel aandacht
- Er is veel onderlinge concurrentie
- Er is veel onderlinge agressie
- Het voor elkaar opnemen en elkaar helpen gebeurt weinig

De school

- De mentoren merken dat er gepest wordt
- Tijdens de pauze worden pesterijen gesignaleerd door de mentoren
- Inbrengen van het pestprobleem tijdens kindunitbesprekingen

De ouders

- Zij nemen contact op met de school
- Zij maken zich zorgen over de positie van het kind in de groep

Aanpak en maatregelen

De aanpak zal gericht zijn op:

- Het vergroten van het bewustzijn van pestproblemen en het bevorderen van kennis hierover.
- Het bereiken van een actieve betrokkenheid van mentoren en ouders.
- Het ontwikkelen van duidelijke regels tegen pesten.
- Zorgen voor steun en bescherming van slachtoffers

Vijfsporenbeleid

Bij het pesten zijn vijf partijen in het geding:

- Het gepeste kind
- De pester
- De zwijgende rest
- De ouders
- De mentor.

Een samenhangende aanpak biedt de meeste garantie op succes. Het advies aan het gepeste kind om beter voor zichzelf op te komen, is paradoxaal en verschuift het probleem naar een ander kind in de groep. Assertiviteitstraining of sociale vaardigheidstraining zijn weliswaar waardevol voor het gepeste kind, maar lossen het probleem niet op. De pester zoekt dan een ander slachtoffer.

Aanpak van pesten (zowel direct als indirect via internet of social media) en sociale onveiligheid

Op de volgende manier willen wij het pesten effectief bestrijden:

- Hulp aan het gepeste kind.
Het gepeste kind is zelf niet in staat om het probleem de wereld uit te helpen. Het is van belang dat de mentor het opneemt voor het gepeste kind, het kind erkenning geeft en helpt. Wij vinden het namelijk belangrijk dat iedereen zich veilig voelt. Daarom accepteren wij ook niet dat er gepest wordt.

Om duidelijker stelling te kunnen nemen is zicht op de omvang van het probleem, kennis van de gevolgen voor het slachtoffer maar vooral ook invoelend vermogen nodig en vereist. In de groep wordt er in zijn algemeenheid aandacht aan besteed.

- Hulp aan en begeleiding van de pester.
Pesters hebben vaak een bepaalde persoonlijkheidsstructuur waardoor ze de neiging hebben om agressief te reageren. Ze hebben geen idee wat hun gedrag bij het gepeste kind teweegbrengt (bron)
In een gesprek krijgt de pester straf voor zijn gedrag. Als dit niets oplevert voert de mentor een aantal probleemoplossende gesprekken met de pester. De ouder(s) worden hiervan op de hoogte gebracht.
Als dit ook niets oplevert, vindt een gesprek met de ouder(s) van de pester plaats. Tenslotte kan de pester het advies krijgen om een sociale vaardigheidstraining te gaan volgen.
- Hulp aan de zwijgende rest van de groep.
De mentor mobiliseert de rest van de groep waardoor de pester in feite geen voet meer aan de grond krijgt. Het samen met de kinderen opstellen van een aantal gedragsregels (en het samen bepalen van de straffen als de regels overtreden worden) is eveneens een belangrijk hulpmiddel bij het aanpakken van pestgedrag. Door gezamenlijk afspraken te maken wordt ieder groepslid medeverantwoordelijk.
- Hulp aan de ouders.
Ouders weten vaak niet wat ze met de problematiek aan moeten, of het nu om het gepeste kind, om de pester of om de middengroep gaat. In een (of meerdere) gesprek worden de te ondernemen stappen van de school besproken, en de ouders krijgen adviezen m.b.t. houding en handelingswijze. Dit gesprek vindt plaats met de mentor, eventueel is daar ook de schoolpedagoog bij aanwezig.
- Hulp aan de mentor.
De mentor wordt ondersteund door collega's, de schoolpedagoog en de directie.

Bovenstaande aanpak is toepasbaar bij een duidelijke en open situatie van pestgedrag. Wanneer er slechts sprake is van een onderbuikgevoel en een vermoeden van onderhuids pesten is bovenstaande aanpak niet direct toepasbaar. In dat geval zal de mentor andere interventies moeten inzetten om bij het probleem te komen. Tijdens kringgesprekken wordt een algemeen probleem aan de orde gesteld om langs die weg bij het probleem te komen. Wanneer het probleem helder is kan het vijfsporenbeleid worden gestart.

Wij spreken van pesten als er sprake is van:

- een negatieve intentie, bedoeld om een andere leerling leed te berokkenen;
- herhaaldelijke en langdurige blootstelling aan negatief gedrag/agressie van één of meer kinderen;
- verschil in macht tussen pester en gepeste.

We maken onderscheid tussen pesten en *plagen*.

We leren kinderen ook het onderscheid tussen pesten en een *conflict*.

Bij ons op school ligt de aandacht op: de groep en school moet een positieve sociale gemeenschap te zijn, waarbij we oog hebben voor elkaar hebben, dat we rekening houden met elkaar, dat we allemaal verantwoordelijkheid dragen voor de gemeenschap, en dat je het recht hebt om jezelf te zijn, waarin niemand wordt buitengesloten. Op die manier voorkomen we in veel gevallen ongewenst gedrag als pesten. Als er toch gepest wordt grijpen we snel in. Zie ons pestprotocol.

De mentor wordt ondersteund door collega's, de schoolpedagoog en de directie.

Curatieve aanpak.

Er kan op twee manieren gewerkt worden. Er kan gekozen worden voor de confronterende aanpak, zoals hieronder beschreven. De niet-confronterende methode (bron) wordt gebruikt als een leerling niet zichtbaar wordt gepest, de mentor heeft bijvoorbeeld een vermoeden van onderhuids pesten. In zo'n geval stelt de mentor tijdens de kringgesprekken een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem te komen.

Op schoolniveau moeten dan ook een aantal maatregelen genomen worden over het reageren op en het aanpakken van pestgedrag. Een pestproject alleen is niet voldoende om aan het pestprobleem een einde te maken. Het onderwerp wordt daarom regelmatig aan de orde gesteld, telkens in andere bewoordingen en vanuit een andere invalshoek.

Preventieve aanpak.

Aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen kan een positief effect hebben op het voorkomen van pestgedrag. Een duidelijke boodschap die we uitzenden is dat pestgedrag niet wordt getolereerd en dat pester en de groep meelopers worden aangepakt. Voor het gepeste kind zal het duidelijk worden dat zij in een vroeg stadium bij de mentor aan de bel mag en moet trekken. Dit geldt ook voor ouders. Een leefklimaat op school op school en thuis dat gemerkt wordt door:

- Genegenheid, positieve belangstelling en betrokkenheid van volwassenen.
- Strikte grenzen voor onacceptabel gedrag. (Geldingsdrang en agressiviteit)
- Toepassing van strafmaatregelen bij overschrijding van grenzen en het schenden van regels.
- Ontstaan van positieve groepsnormen, opbouwen van een groepsverantwoordelijkheid, luisteren en onderling respect.

De preventieve aanpak bestaat ook uit het regelmatig aandacht besteden aan het onderwerp pesten. Dit kan door projecten zoals de 'nationale dag tegen pesten', of door activiteiten binnen de groep. Voorbeelden voor dit soort activiteiten staan in het tweede deel van dit protocol, *activiteiten en toepassing in de praktijk*.

De school gaat uit van de volgende 3 vaste basisregels:

- Zorg voor jezelf
- Zorg voor de ander
- Zorg voor de spullen

Maatregelen

Voor de school als geheel:

- Inventarisatie m.b.v. een vragenlijst, hiervoor gebruiken we een korte vragenlijst voor alle kinderen. Het is van belang dat je meer informatie en feiten gaat verzamelen.
- De test Pro-sociaal gedrag wordt door kinderen vanaf 17 ingevuld.
- Deze lijst vullen we het hele jaar door in en kan pesten eventueel signaleren.
- Versterken van supervisie tijdens de pauze.
- Verbetering van toezicht op het schoolplein en daarbuiten.
- Uitleggen functie van de vertrouwenspersoon.
- Teamoverleg over de ontwikkeling van het schoolklimaat
- Direct reageren op de situatie

In de unit:

- Duidelijke afspraken met de kinderen maken over pesten. Hoe pak je een ruzie aan? Als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt er zelf niet uit, dan mag je hulp vragen aan je mentor; dat is geen klikken!
- Unitregels tegen pesten: duidelijkheid, beloning en strafmaatregelen.
- Regel 1: We pesten anderen niet
Regel 2: We proberen kinderen die gepest worden te helpen
Regel 3: We zorgen ervoor dat ieder kind het naar de zin heeft en dat er niemand buitengesloten wordt.
Beloning: positief gedrag, dat in overeenstemming is met de gedragsregels, moet beloond worden, dat wordt nog wel eens vergeten.
Sanctie: de beste resultaten worden bereikt door een combinatie van veel waardering voor positief gedrag en consequente sanctiemaatregelen voor agressie en regel overtredend gedrag. Betrek de kinderen ook in een discussie over sanctiemaatregelen. De sanctie moet uitvoerbaar zijn en niet gericht zijn tegen de persoon, maar tegen het ongewenste gedrag. De sanctie moet inhoudelijk aansluiten bij het "vergreep" maar ook bij sekse, leeftijd en de persoonlijkheid van een kind.
- Regelmatige kringgesprekken over pesten, door de regelmaat zal de betrokkenheid van de kinderen groot blijven. Het zal tevens een goede invloed hebben op de houdingen en gedragingen. Het zal gezien worden als sociale controle.
- Rollenspellen en leesmateriaal over pesten, laat kinderen aan den lijve ervaren hoe het is om buitengesloten te worden.
- Bevordering van maatjes en buddy werk, hierbij staat de onderlinge positieve afhankelijkheid voorop: groepswork waarbij de resultaten van de groep geëvalueerd worden, maar waarbij ieder lid ook de individuele verantwoording draagt.
- Aandacht voor de alledaagse positieve activiteiten.
- Regelmatig terugkerende evaluatie.

Ouders:

- Unitjaaropening
- Ouderavonden, houdt elkaar op de hoogte, ouders spreken ook hun kinderen aan op hun gedrag en liefst op dezelfde manier als de school dat doet.

- Uitleggen functie van de vertrouwenspersoon. Ouders kunnen hier ook naartoe als ze vinden dat er onvoldoende aandacht is voor het pesten.
- Gesprekken voeren met de ouders van elk betrokken kind: van belang is het dat zowel ouders als school consequent negatief reageren op pestgedrag. Ook thuis is het positief belonen van groot belang. Vertrouwensrelatie ouder-kind is erg belangrijk. Ouders van slachtoffers moeten hun kind positief stimuleren/aanmoedigen om vriendschappen en bezigheden buiten het gezin te zoeken. Provocerende slachtoffers helpt het sociale vaardigheden te verbeteren. Een beroep doen op de inventiviteit en ervaringen van mentoren en ouders. Inschakelen van neutrale kinderen. Hulp en ondersteuning ouders (o.a. een ouderbrochure). Discussiegroepen voor ouders en pestkoppen.

Individueel

- Gesprekken voeren met pesters en gepeste kinderen
- Gesprekken met de ouders/verzorgers van elk betrokken kind
- Inschakelen neutrale kinderen
- Kinderen/unit/mentor/school laten veranderen

Nationaal onderwijsprotocol

De aanbevelingen vanuit het nationaal onderwijsprotocol tegen pesten zijn opgenomen en uitgewerkt in het pestprotocol van Het Talent. Alle betrokken partijen zien pesten als een probleem, de school beschikt over een preventieve aanpak, de school beschikt over een curatieve aanpak, als pesten optreedt moeten mentoren kunnen signaleren, als mentoren zien dat kinderen worden gepest nemen ze duidelijk stelling. Weigert de school het pestprobleem aan te pakken dan kunnen ouders zich wenden tot de vertrouwenspersoon.

Specifiek aanpak digitaal pesten

Vormen van digitaal pesten

Anonieme berichten versturen via WhatsApp, MSN, Facebook, Hyves, Ping en/of SMS, schelden, roddelen, bedreigen, foto's van mobieltjes en webcam op internet plaatsen, privégegevens op een site plaatsen, wachtwoorden en credits stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen sturen, happy slapping, en het versturen van een e-mail bom. 20% van de kinderen heeft te maken met digitaal pesten.

Effecten

De effecten van digitaal pesten kunnen erger zijn dan bij traditioneel pesten. Opnames die via de webcam worden gemaakt, worden vastgelegd door een ander. Deze opnames verdwijnen nooit meer. Over de hele wereld kan een foto op een site staan. Foto's die eenmaal op internet staan zijn soms niet meer te verwijderen.

Verantwoordelijkheid van de school:

De meeste vormen van digitaal pesten gebeurt buiten de school en is daarmee de verantwoordelijkheid van de betrokken ouders. Soms gaat het ruziën en pesten op school door en kan er daardoor een onveilig klimaat ontstaan. De school neemt dan de taak op zich, mits dat nog niet gebeurd is, om de ouders met elkaar in contact te brengen waarbij de school eventueel een mediator regelt.

Hoe kan je digitaal pesten voorkomen?

- Geef nooit je wachtwoord en inlognaam aan anderen. Zorg dat ze niet makkelijk te raden zijn.
- Dingen die je voor de webcam doet, kunnen later op internet gezet worden. Let daarom op met wat je doet voor de cam, ook als je denkt dat je vriend of vriendin dit nooit zal doen. Als je later ruzie krijgt, dan kan je vriend of vriendin de foto's en/of opnames op internet zetten en kan de hele school het zien.
- Als je gepest wordt door mensen die je niet kent, vat het dan niet persoonlijk op. Via internet schelden mensen makkelijker dan in het echte leven.
- Praat of chat erover als je gepest wordt via je mobieltje. Je kunt ook een ander nummer nemen en geef je nieuwe nummer dan alleen aan je vrienden.
- Pas op met modellenbureaus die je benaderen via msn, ze vragen eerst om een foto van jou voor de cam, daarna van jou in lingerie, vervolgens een naaktfoto. Als je niet meer verder wil, dan dreigen ze je foto voor iedereen zichtbaar op internet te zetten. Deze bureaus zijn nep. Het gaat meestal om eenzame, oudere mannen die zeggen dat ze van een bureau zijn. Zo proberen ze leuke jonge meisjes uit de kleren te krijgen achter de webcam.
- Als je onder druk wordt gezet om meer bloot te laten zien of meer te doen voor de webcam dan je wilt, stop dan meteen met deze contacten. Blokkeer de ander.
- Neem de dreigementen van de ander niet serieus: "Ik weet waar je woont, ik ken je IP-adres, ik kan je altijd achterhalen als je niet meewerkt." Dat kan helemaal niet, alleen de politie kan je echte adres achterhalen bij de provider.

Hoe kun je digitaal pesten aanpakken?

Voorbeeld 1 Een blootfoto van een leerling is op het internet geplaatst:

- Luister naar het kind.
- Toon begrip en veroordeel niet.
- Neem contact met de ouders op.
- Meld dit bij de contactpersoon of vertrouwenspersoon.
- Meld dit bij de provider met verzoek tot verwijdering van de foto. Zet jouw provider in dit emailadres: abuse@provider.nl
- Adviseer de ouders aangifte bij de politie te doen.
- Probeer de dader te achterhalen.
- Voer maatregelen richting dader uit.

Voorbeeld 2 Een leerling wordt steeds lastiggevallen (stalking):

- Leer het kind assertief te zijn: nee zeggen, contact afsluiten.
- Het kind niet laten ingaan op de stalker.
- Breng de ouders op de hoogte.
- Adviseer de ouders en het kind om bewijslast te verzamelen.
- Adviseer de ouders aangifte bij de politie te doen.

Voorbeeld 3 Over een leerling wordt geroddeld via MSN:

- Geef steun en luister naar het kind.
- Adviseer het kind berichten te bewaren en op te slaan.
- Probeer de dader te achterhalen via systeembeheerder en slachtoffer.
- Bespreek het met de mentor/trouwenspersoon.
- Spreek de pesters aan.
- Voer eventueel een klassengesprek.

- Neem contact met de ouders op.
- Probeer de dader op te sporen Soms is de identiteit van de dader te achterhalen door uit te zoeken van welke computer op school het bericht is verzonden. Je gebruikt daarvoor de zogenaamde logfiles van de schoolserver (centrale computer). Vanzelfsprekend heb je daar wel (technische) ondersteuning van een ICT-coördinator, systeembeheerder, en/of externe beheerder voor nodig.
- Ga na wanneer het bericht verstuurd is en welke klas op dat moment gebruik maakte van de computers. De stijl van het bericht en eventuele taalfouten kunnen de dader verraden. De dader kan wellicht ook worden gevonden door in de klas te praten over wat er is gebeurd. Soms is het niet mogelijk een dader te achterhalen en zit er niets anders op dan het effect te minimaliseren. Dat kan het beste door het slachtoffer op het hart te drukken niet te reageren op haatmail of andere ongewenste berichten.

Blokkeren van afzenders

Sommige programma's hebben de mogelijkheid om specifieke afzenders te blokkeren. Verwijs ouders naar onderstaande websites voor meer informatie. Op den duur loont het wellicht de moeite het kind een nieuw mailadres te geven. Vertel je kinderen dat ze altijd heel voorzichtig moeten zijn met het doorgeven van hun mailadres aan anderen.

Digitaal pesten is strafbaar

Er zijn verschillende vormen van digitaal pesten die strafbaar zijn. Daar kun je in het volgende hoofdstuk meer over lezen: Digitaal pesten wat is strafbaar? Kinderen realiseren zich dat vaak niet. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld.

Hoofdstuk 5 Omgaan met internet en social media

Sociale veiligheid gaat ook over de 'online' veiligheid. Grensoverschrijdend gedrag en misbruik van sociale media vormt een bedreiging voor de veiligheid van kinderen en de medewerkers. Een en ander is al beschreven in het kopje 'specifieke aanpak digitaal pesten' als onderdeel van ons pestprotocol.

Ongewenst onlinegedrag van kinderen, breder dan digitaal pesten

Bij grensoverschrijdend gedrag via internet en sociale media gaat het om bijvoorbeeld:

- Ruzies (of het filmen daarvan), bedreigen, pesten en buitensluiten.
- Het verspreiden via ongewenst beeldmateriaal zoals naaktfoto's
- Het schaden van de reputatie van kinderen door plaatsen en verspreiden van ongewenste informatie (bijvoorbeeld Bangalijsten, bezemen)
- Hacken van accounts van kinderen.
- Cyberbaiting, het online pesten, bedreigen en voor schut zetten van onderwijspersoneel.

De gouden regel voor onze school is: we ondernemen altijd actie naar aanleiding van online ongewenst gedrag. Onze aanpak is gericht op het laten nemen van de verantwoordelijkheid van de ouders.

De praktijk laat immers zien dat voorvallen op sociale media die zijn ontstaan buiten schooltijd een grote impact kunnen hebben onder schooltijd. Het zorgt voor spanningen tussen kinderen, ruzies en onrust in de groep of unit. Daarmee is het wel een zaak van school. Niets doen tast het veiligheidsgevoel van kinderen aan en vergroot de kans op klachten en escalatie van een incident.

Acties

- We reageren als mentor en/of schoolleiding altijd op een voorval. Hiermee maken we ook aan alle kinderen duidelijk dat online ongewenst gedrag niet wordt geaccepteerd op school.
- We bespreken incidenten met kinderen in de klas.
- We nemen (straf)maatregelen in de richting van de dader(s).
- We bespreken het incident binnen het team en informeren het team over de te nemen/genomen maatregelen.
- We informeren de betrokken ouders en betrekken ze bij de verdere gang van zaken rond het incident.
- Afhankelijk van de aard van het incident worden overige kinderen en ouders geïnformeerd.
- We bieden hulp aan het slachtoffer en neem maatregelen om ervoor te zorgen dat het slachtoffer weer veilig naar school durft en kan.
- We wijzen (ouders van) het slachtoffer op de vertrouwenspersoon en de mogelijkheid een klacht in te dienen.
- We schakelen afhankelijk van de aard en ernst van het incident de politie in. Ook voor advies kan contact worden gezocht met de wijkagent, bijvoorbeeld als een naaktfoto van een kind circuleert via sociale media.
- We nemen preventieve maatregelen.
- We scherpen het bestaand beleid rond sociale media indien nodig aan.

Hoofdstuk 6 Preventie seksuele intimidatie

Seksuele intimidatie.

De algemeen toepasbare normen betekenen op het terrein van seksuele discriminatie dat er geen seksistisch taalgebruik wordt gehanteerd. Dit geldt ook voor seksueel getinte grappen, toespelingen, aansprekingen, liederen, gedragingen, affiches, tekeningen, artikelen, bladen e.d. die door de ontvanger/lezer als seksueel kwetsend kunnen worden ervaren. Personeel vervult hierin een voorbeeldrol, maar ziet ook toe op het hanteren van wenselijk gedrag tussen kinderen.

Eén op Eén contacten: medewerker - kind

Zonder medeweten van de ouders en/of directie worden kinderen niet bij personeelsleden thuis uitgenodigd. In voorkomende gevallen worden redenen en tijdsduur aangegeven.

Troosten, belonen, feliciteren e.d. in de schoolsituatie. Ieder heeft het recht aan te geven wat hij/zij prettig of niet prettig vindt. Dit zal worden gerespecteerd.

Toch is er behoefte aan enkele concrete, vastgelegde richtlijnen. Deze zijn:

- Vanaf groep 4 (8 jaar) worden in principe geen kinderen meer op schoot genomen, of getroost bij verdriet/pijn door middel van zoenen.
- In de groepen 1 t/m 4 (t/m 8 jaar) worden de wensen en gevoelens van zowel de kinderen als de ouders t.a.v. de kinderen hieromtrent gerespecteerd.
- Spontane reacties bij troosten/ belonen in de vorm van een zoen blijven mogelijk, ook in de hogere klassen, mits het hier genoemde recht van de kinderen wordt gerespecteerd. De beleving van het kind is hierbij normgevend.
- Ook felicitaties moeten een spontaan gebeuren blijven.

Verkleiden/uitkleiden

In situaties waarin kinderen zich moeten verkleeden heeft de medewerker een toezichthoudende taak.

Buitenschoolse activiteiten (schoolkamp, schoolreis)

Tijdens gemengde buitenschoolse activiteiten is waar mogelijk zowel vrouwelijke als mannelijke begeleiding aanwezig. Tijdens de reis worden geen aanstootgevende liederen gezongen. Indien er hulp geboden moet worden bij ongevallen of ziekte waarbij het schaamtegevoel van de kinderen een rol speelt, wordt rekening gehouden met de aanwezige mogelijkheden en wordt de uitdrukkelijke wens van het kind gerespecteerd.

Jongens en meisjes maken gebruik van gescheiden toiletten en douches.

Bij de te ondernemen activiteiten wordt rekening gehouden met de eigenheid van beide seksen. De goede spontaniteit in de omgang van leiding/ kinderen en kinderen onderling dient gewaarborgd te blijven.

Meldingsplicht: alle medewerkers die getuige zijn van (of een redelijk vermoeden hebben van) mogelijke ontuchtige handelingen van medewerkers naar minderjarige kinderen (onder de 18 jaar), zijn wettelijk verplicht hiervan melding te doen aan de directie.